

Přezkoumání hospodaření územních samosprávných celků a dobrovolných svazků obcí

Ing. Pavla Kvapilová

26.11.2011

Subjekty podléhající přezkoumání hospodaření

- Územní samosprávné celky
- Dobrovolné svazky obcí
- Městské části hlavního města Prahy
- Regionální rady regionů soudružnosti

Obce a dobrovolné svazky obcí

- § 42 + § 53 z.č. 128/2000 Sb., o obcích
- obec (DSO) požádá o přezkoumání hospodaření za uplynulý kalendářní rok příslušný krajský úřad, nebo zadá přezkoumání auditorovi

Hlavní město Praha (§ 38 z.č. 131/2000 Sb., o hl. m. Praze)

- požádá o přezkoumání hospodaření za uplynulý kalendářní rok Ministerstvo financí, nebo zadá přezkoumání auditorovi

Městská část hl. m. Prahy

- požádá o přezkoumání hospodaření za uplynulý kalendářní rok Magistrát hl. m. Prahy, nebo zadá přezkoumání auditorovi
- náklady na přezkoumání auditorem uhradí auditovaný subjekt ze svých rozpočtových prostředků

Kraje

- § 20 z.č. 129/2000 Sb., o krajích
- hospodaření kraje za uplynulý kalendářní rok přezkoumá Ministerstvo financí

Regionální rady regionů soudružnosti

- z.č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje
- hospodaření Regionální rady za uplynulý kalendářní rok přezkoumá Ministerstvo financí

Právní úprava

- zákon č. 420/2004 Sb., o přezkoumávání hospodaření územních samosprávných celků a dobrovolných svazků obcí
- Auditorský standard č. 52 – Přezkoumání hospodaření
- ISAE 3000 – Ověřovací zakázky jiné než audit nebo prověrky historických finančních informací

Auditorský standard č. 52

- ❌ přezkoumání hospodaření územních samosprávných celků
- směrnice se použije i pro dobrovolné svazky obcí a přiměřeně pro příspěvkové organizace zřizované územními samosprávnými celky

Přezkoumání hospodaření vykonávané auditorem

- auditorskou službou k ověřování dalších skutečností
- obsah zprávy dle zákona č.420/2004 Sb., o přezkoumávání hospodaření
- musí obsahovat i náležitosti vycházející z ISAE 3000
- výsledkem přezkoumání hospodaření je zpráva o výsledku přezkoumání hospodaření

Audit účetní závěrky

- obsah zprávy auditora o ověření účetní závěrky je dán standardem ISA 700 Formulace výroku a zprávy auditora k účetní závěrce
- ověření, zda informace uvedené v účetní závěrce podávají ve smyslu platných předpisů věrný a poctivý obraz předmětu účetnictví a finanční situace účetní jednotky
- výsledkem auditu účetní závěrky je
zpráva auditora o ověření účetní závěrky

Příklad výroku auditora o ověření účetní závěrky územního samosprávného celku

- Podle našeho názoru účetní závěrka **podává ve všech významných ohledech věrný a poctivý obraz aktiv, závazků, vlastních zdrojů krytí stálých a oběžných aktiv, cizích zdrojů a finanční situace *obce/města/kraje* k 31.prosinci 200X a výsledku hospodaření za rok 200X v souladu se zákonem o účetnictví a příslušnými předpisy České republiky.**

Obsah zprávy o výsledku přezkoumání hospodaření

- ✘ dle zákona č.420/2004 Sb. a dále mj.:
- popis předmětu a hledisek přezkoumání (kriterií)
- definování odpovědnosti auditora a účetní jednotky
- rámcový rozsah provedených prací
- přehled právních předpisů s nimiž byl ověřen soulad
- závěr z přezkoumání hospodaření dle ISAE 3000
- závěr – vyjádření ohledně chyb a nedostatků

Obecné standardy přezkoumání hospodaření

- auditor provádějící přezkoumání hospodaření musí mít dostatečné profesní schopnosti k provedení požadovaných úkolů
- doplnění odborné způsobilosti v oblastech, které vyplývají ze specifik přezkoumání hospodaření
- udržovat jak osobní, tak vnější nezávislost

Předmět přezkoumání

- ✘ údaje o ročním hospodaření územního celku, tvořící součást závěrečného účtu, a to:
 - plnění příjmů a výdajů rozpočtu
 - finanční operace, týkající se tvorby a použití peněžních fondů
 - náklady a výnosy podnikatelské činnosti územního celku
 - peněžní operace, týkající se sdružených prostředků, cizích zdrojů
 - nakládání a hospodaření s majetkem
 - zadávání a uskutečňování veřejných zakázek
 - stav pohledávek a závazků a nakládání s nimi
 - zastavování movitých a nemovitých věcí
 - zřizování věcných břemen
 - účetnictví vedené územním celkem

Hlediska přezkoumání

- dodržování povinností stanovené zvláštními právními předpisy, zejména předpisy o finančním hospodaření územních celků, o hospodaření s jejich majetkem, o účetnictví a o odměňování
- soulad hospodaření s finančními prostředky ve srovnání s rozpočtem
- dodržení účelu poskytnuté dotace nebo návratné finanční výpomoci a podmínek jejich použití
- věcné a formální správnosti dokladů o přezkoumávaných operacích

Kontrolor

- pověřený zaměstnanec MF, kraje, hl.m. Prahy
- alespoň úplné střední vzdělání
- praxe v činnosti související odborně s předmětem zkoumání nejméně 3 roky
- bezúhonnost

✘ práva a povinnosti kontrolorů

Zabezpečení přezkoumání

- žádost o přezkoumání do 30. června nebo v téže lhůtě oznámení o zadání přezkoumání auditorovi

Časové plány přezkoumání:

- dílčí přezkoumání do konce kalendářního roku
- dílčí přezkoumání po skončení kalendářního roku
- jednorázové přezkoumání může provést krajský úřad u obcí, které nevykonávají hospodářskou činnost a mají počet obyvatel menší než 800 osob

Zpráva o výsledku přezkoumání hospodaření

- popis zjištěných chyb a nedostatků včetně uvedení povinností stanovených zvláštními právními předpisy, které nebyly dodrženy
- označení dokladů, ze kterých uvedená zjištění vychází
- závěr z přezkoumání
- uvedení podílu pohledávek a závazků na rozpočtu územního celku a podílu zastaveného majetku na celkovém majetku územního celku
- příp. písemné stanovisko přezkoumávaného subjektu ke zprávě

Závěr z přezkoumání

- a) nebyly zjištěny chyby a nedostatky
- b) byly zjištěny chyby a nedostatky, které nemají závažnost nedostatků ad c), včetně upozornění na případná rizika, která lze z těchto zjištění dovodit a které mohou mít negativní dopad na hospodaření v budoucnosti
- c) byly zjištěny nedostatky spočívající v:
 - porušení rozpočtové kázně
 - neúplnosti, nesprávnosti nebo neprůkaznosti vedení účetnictví
 - pozměňování záznamů nebo dokladů
 - porušení povinností nebo překročení působnosti územního celku
 - neodstranění nedostatků zjištěných při předchozím přezkoumání
 - nevytvoření podmínek pro přezkoumání

Zprávu o výsledku přezkoumání hospodaření projedná auditor nebo auditorská společnost jde-li o:

- obec nebo městskou část hlavního města Prahy se starostou
- statutární město a hlavní město Prahu s primátorem
- a dále s finančním výborem zastupitelstva
- v případě svazku obcí s orgánem, který je k tomu určen stanovami svazku

Nejčastěji zjištěné nedostatky v rámci přezkoumání:

- porušení rozpočtové kázně
- nezpracování rozpočtového výhledu, nesprávný způsob schválení závěrečného účtu, nestanovení rozpočtového provizoria, nezveřejnění návrhu rozpočtu
- neúplnost, nesprávnost nebo neprůkaznost vedení účetnictví (neprovedené nebo jen částečně provedené inventarizace, chybné účtování pořízení a vyřazení dlouhodobého majetku, neúčtování předpisů pohledávek a závazků, zastavený majetek je účtován společně s ostatním majetkem, obec nemá zahrnuty ve svém účetnictví všechny pozemky, které vlastní dle výpisu z katastru nemovitostí atd.)

Nejčastěji zjištěné nedostatky v rámci přezkoumání:

- nedodržení třídění příjmů a výdajů dle platné rozpočtové skladby
- chybí vnitřní směrnice, zejména pro oběh účetních dokladů
- nedostatky ve vnitřním kontrolním systému
- přetrvání nedostatků zjištěných při předchozích přezkoumání
- neprovádění veřejnoprávní kontroly u zřízených příspěvkových organizací či žadatelů nebo příjemců dotací
- nevyvěšování záměrů při prodeji, pronájmu, darování či směně nemovitého majetku

Nejčastěji zjištěné nedostatky v rámci přezkoumání:

- neschválené odměny zastupitelů, odměny nad rámec nařízení vlády o odměnách za výkon funkce členům zastupitelstev
- nesprávně čerpané účelové prostředky
- nedodržení předpisů pro vedení účetnictví, nevytvoření podmínek pro přezkoumání

Pozitivní trendy, kdy přezkoumání provádí auditoři

- zlepšení vypovídací schopností inventarizací, kde často chyběla dokladová inventarizace majetkových účtů
- zlepšení úplnosti zachycení majetku v účetnictví
- respektování okamžiku uskutečnění účetního případu při převodu vlastnictví k nemovitostem podléhajícím vkladu do katastru nemovitostí
- větší pozornost přiznání k dani z příjmů právnických osob a DPH

Otázky k diskusi

- ❌ definovat veřejný sektor jako objekt zájmu auditorů
- ❌ audit ve veřejném sektoru má své místo, a to jako nezávislé ověření za účelem zvýšení důvěryhodnosti auditovaného subjektu v očích veřejnosti
- ❌ je velmi žádoucí, aby audit zapadal do celého kontrolního systému ve veřejné správě, tzn. je potřeba jednotlivé kontroly (veřejnosprávní, vnitřní, státní, nezávislou) **propojit a zároveň oddělit**, aby tvořily ucelený a pokud možno jednotný do sebe zapadající komplex, tvořený relativně samostatnými částmi

Otázky k diskusi

- ✘ modifikovanou formu auditu tzv. přezkoumávání hospodaření u územních samosprávných celků v současné době doplnit o finanční audit, aby i ten byl povinný pro obce a kraje, a v budoucnu přezkoumání hospodaření zcela tímto auditem nahradit
- ✘ nebo přezkoumání hospodaření jako součást finanční kontroly ve veřejné správě